

Barn och unga i samhällsvård 2022

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Upprättad

Datum: 2023-02-16

Version: 1.0

Ansvarig: Jenny Lindvall

Förvaltning: Arbetsmarknads-och
social-förvaltningen

Enhet: Avdelning för
hållbarhet, kvalitet
och nämnd

Innehåll

1. Sammanfattning	4
2. Inledning	4
Placeringsformer för barn och unga	4
Familjehemsplaceringar	4
Jourhemsplaceringar	5
Stödboende	5
Bakgrund	5
Rapportens innehåll och disposition	6
3. Uppföljningens utformning och genomförande	6
Genomförande och källor	6
4. Placerade barn 2022	7
Urval och underlag	7
Placeringar 2022	8
Jourhemsplaceringar	8
Familjehemsplaceringar	9
Institutionsplaceringar	11
Stödboendeplaceringar	14
Kostnader för vården	15
5. Hälsa och skolgång	16
Hälsa	16
Socialtjänstens ansvar i förhållande till placerade barns hälsa	16
Skolgång	17
Socialtjänstens ansvar i förhållande till placerade barns skola	17
6. Sammanbrott i vården	19
Familjehemsplaceringar	20
Orsaker till sammanbrott	20

Kontinuitet i kontakten med handläggare	20
Institutionsplaceringar.....	21
7. Barns åsikter och delaktighet	21
8. Systematiskt kvalitetsarbete 2022	22
Intern kontroll.....	22
Avvikelser och lex Sarah-utredningar	23
Externa synpunkter	24
Vidtagna åtgärder	24
Egenkontroller	24
9. Intern revision	24
10. Utvecklingsarbete 2022	25
Jourhemsplaceringar.....	25
Familjehemsplaceringar	25
Institutions- och stödboendeplaceringar.....	26
11. Utvecklingsarbete 2023	26

1. Sammanfattning

Aktuell rapport avser uppföljning av de barn som varit placerade i dygnsvård i familjehem, jourhem, på institutioner samt i stödboende för ungdomar 16–20 år av arbetsmarknads- och socialförvaltningen i Malmö stad under 2022. Uppföljningarna är en del i förvaltningens systematiska kvalitetsarbete och syftar till att ge ett underlag för verksamhetsutveckling.

Syftet är att ge en samlad bild och en helhetssyn på förvaltningens arbete med samhällsvården av barn och unga samt ge grunden till en likvärdig uppföljning.

Utvecklingen vad gäller barn och unga i samhällsvård 2022 är i stort sett oförändrad jämfört med föregående år. Antalet barn som är placerade i familjehem har ökat marginellt medan antalet institutionsplaceringarna och placeringarna i stödboende är oförändrade. Förvaltningen har fortsatt utvecklingsarbetet med att ta fram underlag till uppföljning av barn i samhällsvård. Arbetet har letts av en styrgrupp som består av enhetschefer från förvaltningens berörda verksamheter

2. Inledning

Barn som placeras i samhällsvård är en utsatt grupp med hög risk för både fysisk och psykisk ohälsa samt andra sociala problem när de blir vuxna. Kommunerna ansvarar för att tillgodose barnens behov under den tid som de vårdas. Att kontinuerligt följa upp hur vården för de placerade barnen fortlöper och inhämta deras synpunkter, är en viktig uppgift för socialtjänsten. För att alla barn och unga i samhällsvård ska få en god vård och bästa möjliga förutsättningar till ett gott vuxenliv ska vården vara trygg, säker, ändamålsenlig och präglas av kontinuitet.

I socialtjänstlagen ställs det krav på att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. Socialstyrelsen använder sex vedertagna dimensioner för att beskriva kvalitet där god vård och omsorg kännetecknas av att den är kunskapsbaserad, individanpassad, säker, tillgänglig, jämlik och effektiv.

Placeringsformer för barn och unga

Familjehemsplaceringar

En vårdform för barn i behov av längre placeringar i en normaliserande miljö som erbjuder nära och stödjande relationer med vuxna. Placeringen kan pågå under ett barns hela uppväxt eller under några år.

Socialtjänsten har ansvaret för att rekrytera och utreda familjehem som svarar mot barnens behov samt göra regelbunden tillsyn. Kommunen ska även erbjuda familjehemmen stöd och utbildning samt genom uppföljning säkerställa att vården i hemmen håller god kvalitet.

Jourhemsplaceringar

En särskild typ av familjehem som används när barn och unga behöver placeras i en akut situation. En placering kan vara från några dagar till maximalt sex månader enligt bestämmelser i lag. En jourhemsplacering kan också användas i avvaktan på att förvaltningen ska hitta ett lämpligt familjehem till ett barn.

Institutionsplaceringar

Institutioner (hem för vård eller boende, HVB) är en placeringsform för barn och unga med behov av vård och behandling utanför det egna hemmet. Placeringsformen är vanligare när det rör ungdomar med egen problematik. Placeringstiden varierar från några månader till några år.

HVB är en tillståndspliktig verksamhet. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) genomför tillsyn. Privat institutionsvård upphandlas av Skånes kommuner och tillhandahålls genom ramavtal. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen bedriver institutioner i egen regi för barn och unga, med olika inriktningar utifrån vårdbehov.

En särskild form av institutionsvård, de särskilda ungdomshemmen, bedrivs av Statens institutionsstyrelse (SIS).¹

Stödboende

Stödboende är en placeringsform för barn och unga mellan 16–20 år som har behov av eget boende med individanpassat stöd. Ungdomen eller den unge behöver vara relativt självständig och välfungerande. Vanliga målgrupper är ensamkommande barn samt ungdomar som inte kan bo hemma av olika sociala skäl. Stödboende används också som en del i en vårdkedja efter avslutad familjehems- eller institutionsvård.

Stödboende är en tillståndspliktig verksamhet. IVO genomför tillsyn. En del av placeringarna görs på stödboende i privat regi. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen bedriver även stödboendeverksamhet i egen regi.

Bakgrund

Sedan 2006 har en årlig sammanslagen uppföljning genomförts av familjehemsplacerade barn. Uppföljningen har utvecklats enligt rekommendationer från Malmö stadsrevision efter en granskning 2018.

I granskningen *Barn som far illa 2020*² har revisionen bedömt att förvaltningen behöver säkerställa en tillräcklig uppföljning av verksamheten. Förvaltningsledningen har 2021 beslutat att

---

¹ <https://www.stat-inst.se/var-verksamhet/>

² *Granskning av barn som far illa*. ASN 2020–16077.

förvaltningen ska genomföra en sammanslagen uppföljning av samtliga barn i samhällsvård. Uppföljningen ska bidra till att säkerställa efterlevnad av gällande lagstiftning och andra bestämmelser samt ge ett underlag för verksamhetsutveckling.

Rapportens innehåll och disposition

Rapporten inleds med en beskrivning av utformning och genomförande. Därefter redovisas resultaten för de olika placeringsformerna, baserat på olika typer av verksamhetsstatistik. Några områden av särskild betydelse lyfts fram i separata avsnitt; sammanbrott, placerade barns hälsa och skolgång, barnens synpunkter samt förutsättningar för stabilitet och kontinuitet.

Resultat redovisas för förvaltningens utvecklingsområden 2022. Rapporten avslutas med utvecklingsområden för 2023.

3. Uppföljningens utformning och genomförande

I detta avsnitt beskrivs vilka uppgifter som bör följas upp på sammanslagen nivå samt metoder och verktyg som används.

Genomförande och källor

Uppföljningens utgångspunkt är att den på sikt ska ge en samlad bild av förvaltningens arbete med samtliga placeringsformer för barn och unga. Uppföljningen ska ge underlag för att identifiera brister och behov av utveckling. Den bör bygga på följande:

- Bakgrundsuppgifter såsom volymer, könsfördelning och lagstöd, för pågående såväl som nya placeringar under året.
- Orsaker till att barnen placeras.
- Hur förvaltningen säkerställer att barnen får sina grundläggande behov av hälso- och sjukvård samt skolgång tillgodosedda.
- Hur förvaltningen säkerställer förutsättningar för kontinuitet och stabilitet i vården, samt motverkar sammanbrott.
- Uppföljning av barnens situation när placeringen avslutas.

Volymstatistik inhämtas från förvaltningens statistikverktyg Koll. De familjehemsplacerade barnen följs upp i en sammanslagen verksamhetsuppföljning via enkäter till ansvariga socialsekreterare, så kallade barnsekreterare.

2021 genomfördes två piloter avseende sammanslagen verksamhetsuppföljning av jourhems- respektive institutionsplaceringar. Piloterna var en del i ett påbörjat utvecklingsarbete gällande en likvärdig sammanslagen verksamhetsuppföljning. Under 2022 har uppföljningarna fortsatt och utökats inom dessa två placeringstyper. Verksamhetsuppföljning av stödboendeplaceringar saknas i dagsläget men kommer på sikt att utvecklas.

Uppföljningen som inte omfattar volymstatistik bygger alltså på rapportering utanför det ordinarie digitala handläggarsystemet i form av enkäter och styrkort. Det innebär ett extra moment för manuell registrering av uppgifter, och därmed en ökad risk för bortfall eller felaktig registrering

Information inhämtas även från stadsrevisionens granskning, intern kontroll, egenkontroller och sammanställning av avvikelser som rör barn och unga i samhällsvård 2022.

Förvaltningen har genomfört SKR:s nationella brukarundersökning 2022. Enkäter fanns för barn och unga placerade i familjehem, interna HVB och stödboende. Enkäter för barn som var externt placerade eller jourhemsplacerade fanns inte. Delar av resultaten av brukarundersökningen presenteras i avsnittet *Barns och ungas synpunkter*. Hela brukarundersökningen presenteras i ärende *Brukarundersökning 2022*.³

Underlagen har analyserats tillsammans med representanter från de olika verksamhetsområdena.

4. Placerade barn 2022

I detta avsnitt presenteras bakgrundsuppgifter om barn med pågående placeringar under året samt vissa fördjupade uppgifter kring de barn som har påbörjat en insats under året.

Urval och underlag

De olika placeringsformerna skiljer sig åt vad gäller innehåll, längd och karaktär. Underlaget avgränsas därför delvis olika.

De flesta som placeras utanför det egna hemmet är barn, det vill säga under 18 år. Ett antal unga är frivilligt placerade i familjehem efter 18-årsdagen, vanligtvis för att gå klart gymnasiet. Unga mellan 18 och 20 år kan även vårdas enligt LVU med stöd av 3 § LVU om vården inleds innan den unge fyllt 20 år. Vården sker då oftast på institution. Placeringar enligt § 2 LVU upphör när barnet fyller 18 år. Socialnämnden har ett särskilt ansvar för unga personer i samhällets vård mellan 18–20 år trots att de juridiskt sett är vuxna.

Ovanstående medför en del frågor inför urvalet av vilka som ska inkluderas i förvaltningens uppföljning; barn upp till 18 år eller barn och unga upp till 20 år. Information om urval presenteras i de olika avsnitt som följer nedan.

---

³ ASN-2022-6406

Placeringar 2022

Volymstatistiken som presenteras för samtliga placeringsformer omfattar åldrarna 0–20 år. Vissa av barnen har haft mer än en placering under året och i olika placeringsformer. Samma barn kan därför återfinnas i mer än en kategori i de redovisade uppgifterna och diagrammen nedan.

Drygt 1200 barn och unga i åldrarna 0–20 år har varit placerade i någon form av samhällsvård under 2022 (jourhem, familjehem, institution eller stödboende). Det är ungefär lika många som föregående år. Pojkarna är i majoritet bland placeringarna. Åldersfördelningen mellan grupperna 0–12 år respektive 13–17 år jämn. Dessa utgör ungefär 85 procent av de placerade barnen, resterande är mellan 18–20 år.

Jourhemsplaceringar

Antalet jourhemsplaceringar har varit ungefär lika många 2022 som 2021. Könsfördelningen har varit jämn. Majoriteten av de barn och unga som varit jourhemsplacerade har varit i åldern 0–12 år. En större andel av barnen har varit placerade med stöd av LVU jämfört med tidigare år.

223 barn och unga har påbörjat en insats i jourhem under året, vilket är något färre jämfört med 2021.

Verksamhetsuppföljning av jourhemsplaceringar

Den fördjupade verksamhetsuppföljningen av jourhemsplaceringar har genomförts genom enkäter som besvarats av handläggarna. Verksamhetsuppföljningen omfattar barn 0–17 år. Eftersom denna grupp är barn har socialtjänsten ett särskilt tungt vägande ansvar för vården. Uppföljningen omfattar såväl nya som pågående placeringar.

Uppföljningen av jourhem påbörjades 2021 i form av en pilot under en begränsad tidsperiod och omfattade ett begränsat antal barn. 2022 har uppföljningen genomförts i full skala för hela året.

Underlaget från verksamhetsuppföljningen av jourhemsplacerade barn 2022 omfattar 275 barn, vilket innebär ett bortfall med ca 15 procent i förhållande till det totala antalet barn med pågående jourhemsplacering i åldrarna 0–17 år.

- Drygt 20 % av placerade barnen har varit placerade mindre än en månad.
- Nästan 40 % placerade barnen har varit placerade mer än 6 månader.
- Ca 40 % av de placerade barnen har haft en eller flera jourhemsplaceringar.
- Brist på lämpligt familjehem anges som främsta anledningen till att placering pågått mer än sex månader.
- Omsorgssvikt, relationsproblem, misshandel av barnet samt psykisk ohälsa eller missbruk hos föräldern anges som de vanligaste orsakerna till placering i jourhem.
- Ca 45 % av barnen har placerats i familjehem efter jourhemsplaceringen och ca 35 % har flyttat hem efter tiden i jourhemmet. Övriga har placerats på institution eller stödboende.

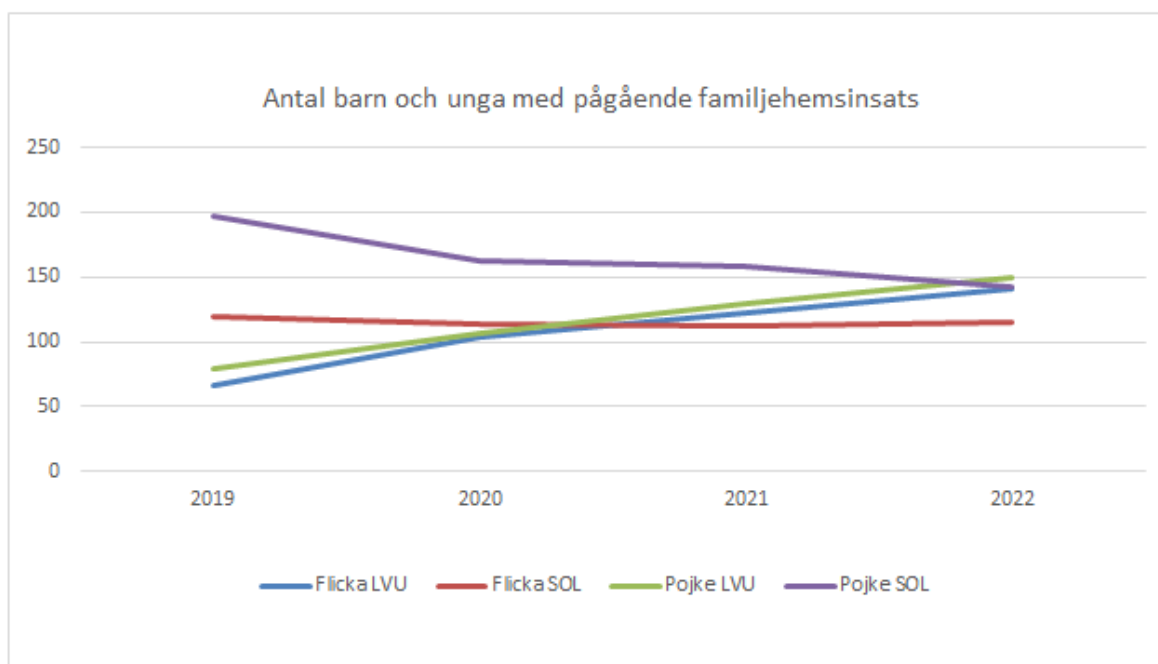

Familjehemsplaceringar

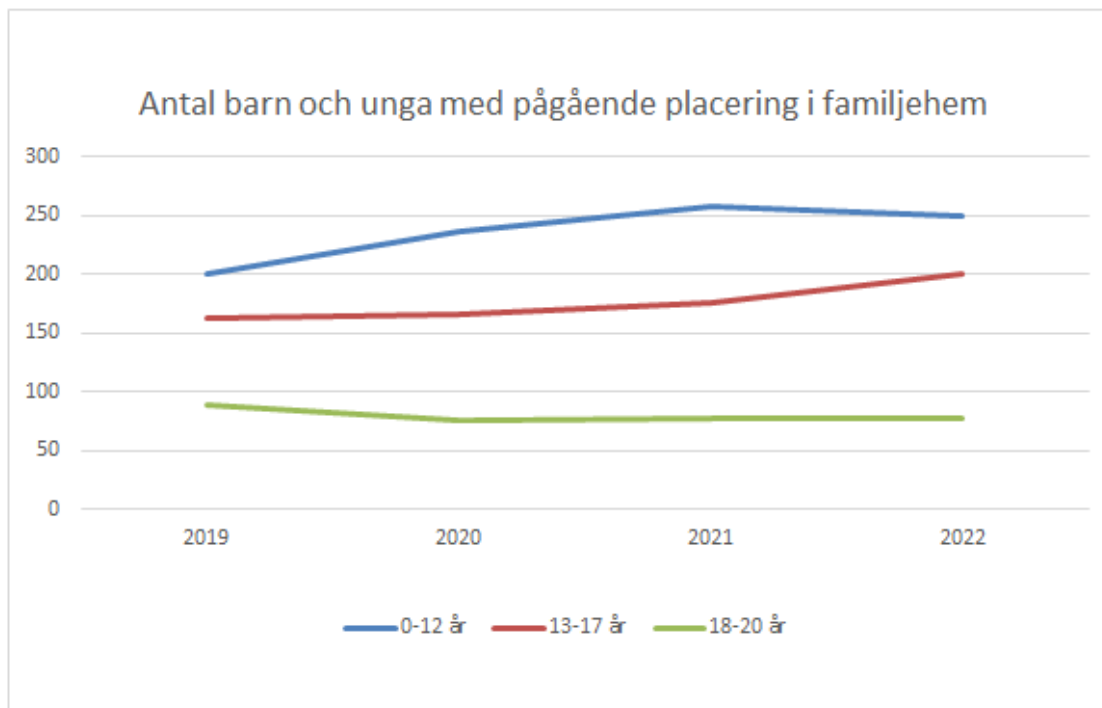
Under 2022 har drygt 500 barn och unga i åldrarna 0 – 20 år haft en pågående placering i familjehem. Samma individ kan finnas i SoL-kategorin och LVU-kategorin under samma år om man bytt lagrum under placeringstiden. Antalet placerade barn och unga enligt SoL har minskat sedan 2018 vilket bedöms bero på att antalet familjehemsplacerade ensamkommande barn har minskat. Under de senaste två åren tycks utvecklingen ha börjat plana ut. Andelen pågående placeringar enligt LVU har varit högre både 2021 och 2022 jämfört med föregående år.

Förvaltningen har påbörjat en fördjupad granskning för att ta reda på om det går att identifiera mönster och de bakomliggande orsakerna till att andelen LVU har ökat.

162 barn har påbörjat en insats i familjehem vilket är en ungefär lika många som föregående år.

Majoriteten av barnen är i åldrarna 0–12 år. Andelen barn i åldrarna 0-17 år har ökat medan unga 18-20 minskat något de senaste åren.

Verksamhetsuppföljning av familjehemsplaceringar

Den fördjupade verksamhetsuppföljningen av familjehemsplaceringar har genomförts genom enkäter som besvarats av handläggarna. Verksamhetsuppföljningen omfattar barn 0–17 år. Eftersom denna grupp är barn har socialtjänsten ett särskilt tungt vägande ansvar för vården. Uppföljningen omfattar såväl nya som pågående placeringar.

Underlaget från verksamhetsuppföljningen av barn med pågående placeringar 2022 omfattar 399 barn, vilket innebär ett bortfall med drygt 15 procent i förhållande till det totala antalet placerade barn 0–17 år. Underlaget från uppföljningen av nyplacerade barn omfattar 75 barn vilket innebär ett bortfall med ungefär hälften.

Orsaker till placering

Utifrån de 75 svar som har kommit till verksamhetsuppföljningen framkommer att en vanlig orsak till placering i familjehem har varit att barnen kommit som ensamkommande till Sverige. Bakgrundsorsaker som missbruk eller psykisk ohälsa hos förälder samt omsorgssvikt har varit vanliga orsaker i år liksom tidigare år. Barnen placeras ofta av flera samverkande orsaker vilket visar på komplexiteten i deras ursprungliga livssituation.

Nätverksarbete i samband med en ny placering

En fråga i verksamhetsuppföljningen av nyplacerade barn rör socialsekreterarnas arbete med att undersöka barnets nätverk inför placeringen. Syftet är att skapa ett samarbete med nätverket samt att undersöka om det finns resurser som kan vara ett alternativ till placering i en familj som barnet inte känner. Det regleras i SoL att socialtjänsten ska undersöka barnets släkt och nätverk

inför en placering i familjehem vilket bygger på kunskap om att detta bidrar till att förebygga sammanbrott. Nätverksarbete som systematisk metod är under implementering i förvaltningen.

Nätverket har undersökts i ca hälften av fallen 2022 vilket är färre än föregående år då ca 70 % av barnens nätverk undersöktes i samband med placering Uppföljningen ger inte någon information om orsakerna i de fall det inte har gjorts.

Vårdnadsöverflyttningar

För att skapa bättre möjligheter för kontinuitet och trygghet i vården finns bestämmelser om att överflyttning av vårdnaden till familjehemsföräldrarna ska övervägas när barnet varit placerat i två år. En lagändring genomfördes i juli 2022 som ändrade tidsgränsen från tre år till nuvarande två år.

I verksamhetsuppföljningen av familjehemsplacerade barn efterfrågas om barnets vårdnad blivit överflyttad under året. Av de 399 barnen i underlaget 2022 har 20 barn fått vårdnaden överflyttad, tretton flickor och sju pojkar.

En rad olika orsaker uppges som förklaring till att vårdnaden inte överflyttats när barnet varit placerat mer än två år. Den vanligaste orsaken som uppgivits är att det inte varit aktuellt eller lämpligt, exempelvis på grund av stort stödbehov eller relationen med de biologiska föräldrarna. För omkring en femtedel har det pågått en process kring vårdnadsöverflyttning. Andra orsaker har varit att barnet eller familjehemmet ställt sig negativa till en överflyttning, att barnet varit över 18 år eller att det finns möjlighet till hemflytt.

Mötesfrekvens

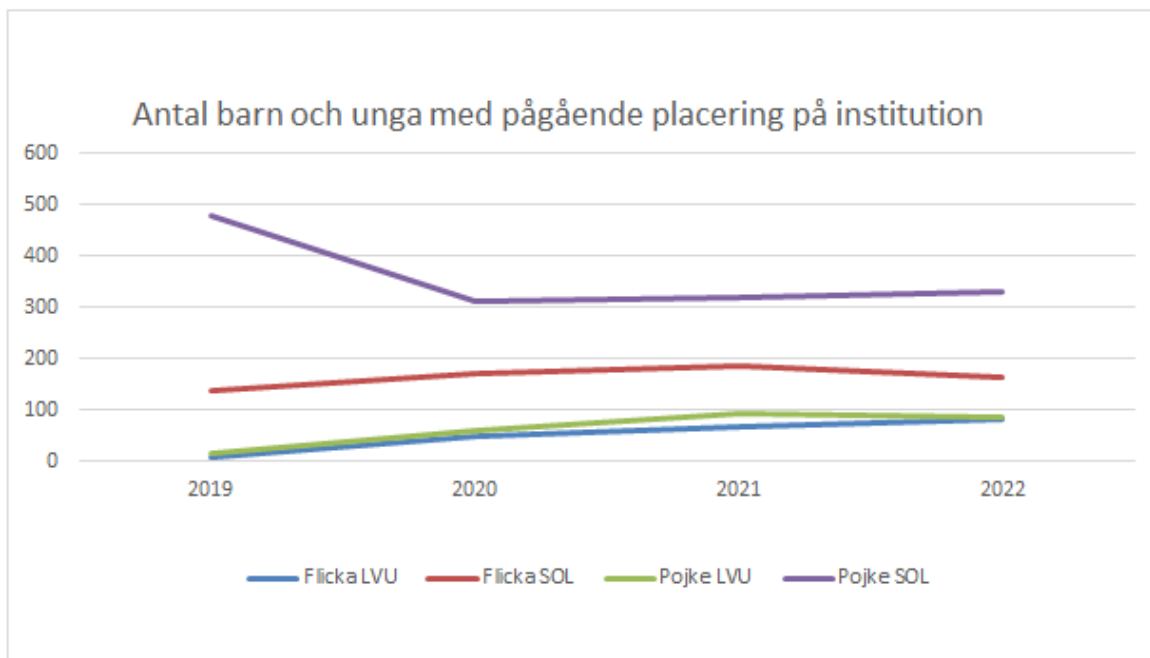
Handläggaren ska noga följa barnets vård. En förutsättning är att träffa barnet regelbundet, och att som huvudregel träffa barnet enskilt. Enligt förvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga ska handläggaren träffa det placerade barnet fyra gånger år om det inte bedöms vara obehövt.

78 procent av barnen med pågående placeringar under 2022 har haft fyra möten eller fler under året, vilket är en ökning jämfört med 2020 då denna andel var 63 procent. Det framgår inte av uppföljningen varför övriga barn inte haft fyra möten med handläggaren.

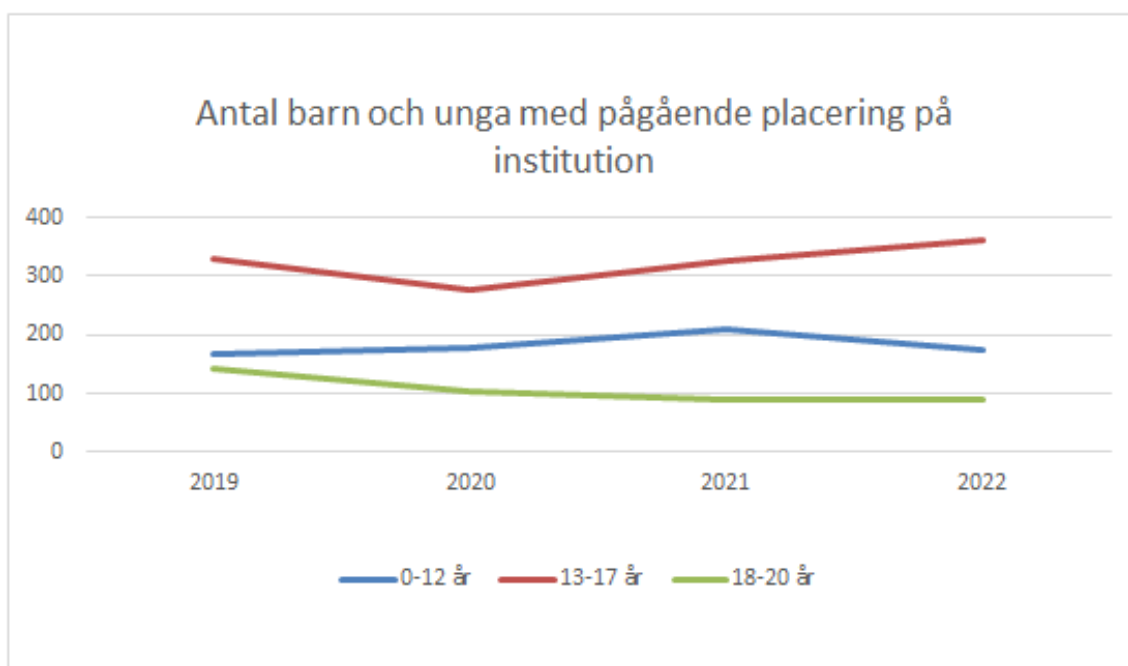
Institutionsplaceringar

Under 2022 har 629 barn och unga 0–20 år haft en pågående placering på institution, vilket är ungefär lika många som 2021. Samma individ kan finnas i SoL-kategorin och LVU-kategorin under samma år om man bytt lagrum under placeringstiden

Knappt 40 procent av de placerade har varit flickor. Könsfördelningen har jämnats ut något under de senaste åren vilket bedöms bero på att antalet ensamkommande barn, som till största del varit pojkar, har minskat.

Drygt hälften av de institutionsplacerade barnen 2022 har varit mellan 13–17 år vilket framgår av diagrammet nedan. Andelen som är placerade på institution i denna åldersgrupp har ökat med sex procent mellan 2021 och 2022. Befolkningen i denna åldersgrupp i Malmö stad har också ökat med ca fem procent mellan 2021 och 2022.

Typ av institution

Placering på institution i förvaltningens egen regi ska alltid övervägas i första hand. Ungdomar med normbrytande beteende utgör en betydande andel av de institutionsplacerade barnen. För denna grupp finns det ofta faktorer som gör att ungdomen kan behöva vård på en institution på annan ort, och i högre utsträckning även på SiS särskilda ungdomshem.

Förvaltningen har arbetat för att fler barn och unga ska vara placerade på förvaltningens egna institutioner. När de gäller de placeringar som görs på de särskilda ungdomshemmen sker de alltid i extern regi eftersom SiS har de särskilda befogenheter som har bedömts som nödvändiga. När det gäller övriga institutionsplaceringar har andelen placeringar i intern regi ökat från att ha varit 42 % år 2021 till 50 % år 2022. Målgrupperna på förvaltningens egna institutioner är ensamkommande barn och barn samt barn och unga med en problematisk hemsituation. Barn och unga med normbrytande beteende placeras oftast på institutioner i extern regi.

Anledning till placering

Verksamhetsuppföljningen har inte omfattat uppgifter om vilka behov hos barnet och den unga som har lett till placeringar. Uppföljningen bygger på styrkort som används i den löpande uppföljning och där har denna uppgift inte funnits med.

Bland barn och unga som vårdas i HVB med stöd av LVU är risker till följd av eget beteende vanliga, såsom missbruk av beroendeframkallande medel, brottslig verksamhet eller annat socialt nedbrytande beteende. Barn och unga som vårdas i HVB har ofta också andra behov av vård eller stöd för sin hälsa och utveckling än de som anges i LVU och som socialtjänsten arbetar med.⁴

Vården behöver omfatta flera olika aspekter av barnets eller den unges liv utöver det normbrytande beteendet; relationer till föräldrar och socialt nätverk, skola eller sysselsättning, hälsa och fritid.

Verksamhetsuppföljning av institutionsplaceringar

Den fördjupade verksamhetsuppföljningen består av en sammanställning av uppgifter från de styrkort som är under implementering. Uppföljningen av institutionsplaceringar startade 2021 i form av en pilot under en begränsad tidsperiod avseende ett begränsat antal barn och unga. Underlaget var för litet för att slutsatser skulle kunna dras för hela gruppen.

Utvecklingsarbetet har fortsatt under 2022. Urvalet har varit barn och unga i åldrarna 13–20 år som avslutat en institutionsplacering under 2022. Placeringen ska ha pågått två månader eller längre, alltså har inte alla barn och unga som varit placerade på institution ingått i uppföljningen.

---

⁴ <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2019-2-12.pdf>

Merparten av de som är under 13 år och vårdas på institution placeras tillsammans med sin vårdnadshavare. Placeringen har då annan karaktär och innehåll. Därför har denna grupp inte prioriterats i detta skede av utvecklingen av verksamhetsuppföljning.

46 barn och unga har ingått i verksamhetsuppföljningen 2022 vilket är ungefär en tiondel av de barn och unga som under året avslutat en placering på institution.

En sammanfattning av ett urval av uppgifter från verksamhetsuppföljningen visar att:

- Ungefär två tredjedelar har varit pojkar. Vårdplan har funnits i samtliga ärenden och genomförandeplan i hälften av ärendena. I styrkortet saknas uppgifter om genomförandeplan men uppfattningen i verksamheten är att i princip samtliga ärenden har en genomförandeplan.
- Tre fjärdedelar av barnen har fått eller väntar på hälsoundersökning. Läs mer under avsnittet *Hälsa och skolgång*.
- ☞ Uppgifter om skolgången är noterad för hälften av barnen. Av dessa är det tio procent som uppnår målen i skolan. Läs mer under avsnittet *Skolgång*
- ☞ Barnet och socialsekreteraren har haft tät kontakt i fler än hälften av ärendena, varannan månad eller oftare.

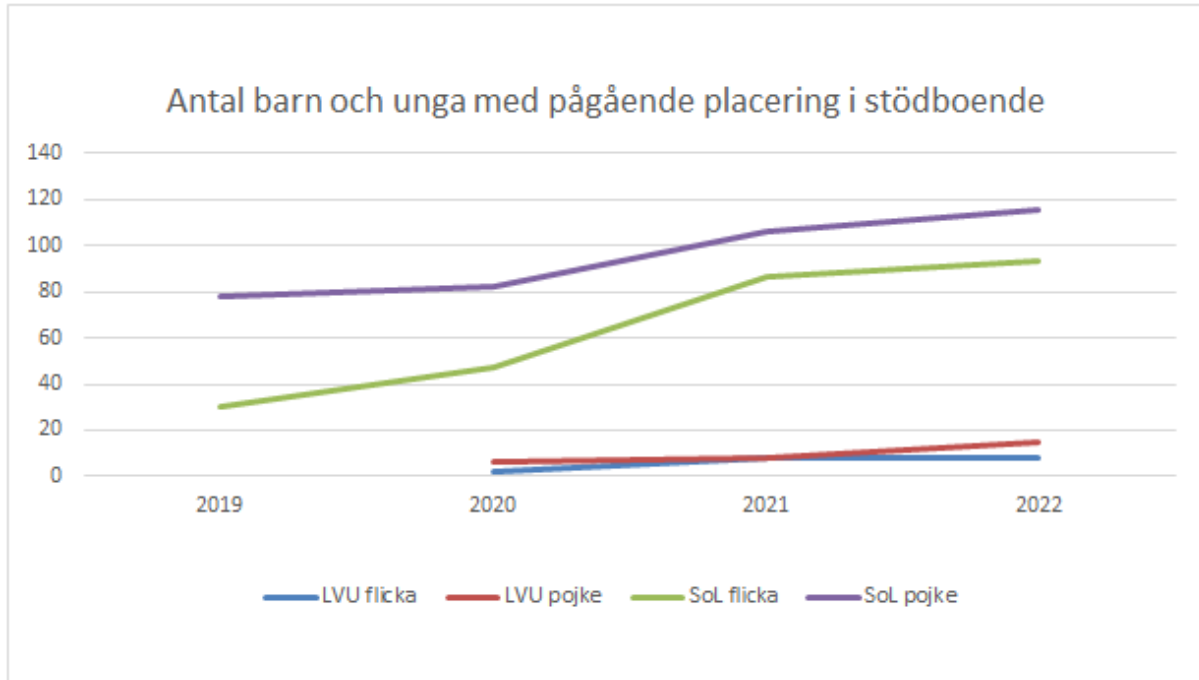
Uppgifterna från styrkortet ger viss kunskap om de placerade barnens vård. Nuvarande verktyg med styrkort är resurskrävande och inte effektivt. Detta innebär svårigheter för chefer att styra och följa upp följsamheten avseende användandet av verktyget. Planering för vidareutveckling pågår.

Stödboendeplaceringar

Från 2022 kommer uppföljningen av volymstatistik av stödboendeplaceringar även att inkludera de unga som handläggs av verksamhetsgrenen unga vuxna.

Under 2022 har 246 barn och unga i åldern 16–20 år varit placerade i stödboende. Det är ungefär lika många som 2021. 14 st av de som har varit placerade i stödboende har varit under 18 år, övriga har varit mellan 18 och 20 år.

De senaste åren har stödboendeplaceringarna minskat något. Andelen flickor har ökat även om majoriteten är pojkar. Drygt 40 % av de som är placerade i stödboende är flickor.

Placeringar ska i första hand ske i förvaltningens egna stödboenden. Förvaltningen har ökat antalet platser i egen regi de senaste åren och fortsätter arbetet med att se över och förbättra såväl tillgången som kvaliteten i insatsen. Andelen placeringar i egen regi har ökat successivt till drygt 40 procent 2022. 2020 var knappt 20 % placerade i egen regi.

Förutom förvaltningens inriktning samt utökandet av antalet platser i egen regi påverkas utvecklingen sannolikt av det minskande antalet ensamkommande barn, som initialt var en central målgrupp när stödboende som placeringsform inrättades. En del av dessa placerades i privat regi. En faktor som också kan ge avtryck i statistiken för de senaste åren är att förvaltningen förtydligat rutinerna kring hur dessa placeringar ska registreras i verksamhetssystemet.

Kostnader för vården

Kostnaderna för jour- och familjehem ökade med ca 3 % mellan 2021 och 2022. Kostnaderna för vård på HVB i extern regi ökade med ca 13 % mellan 2021 och 2022.

Vad gäller vård på SIS särskilda ungdomshem har kostnaderna minskat med ca 8 % mellan 2021 och 2022. Det är svårt att göra en rättvisande jämförelse av kostnadsutvecklingen eftersom det var olika nivå på subventionerna från staten gällande dygnspris för LVU-vård. 2021 fanns inga subventioner och 2022 fanns en subvention på 25 % av dygnskostnaden av LVU-vård.

Mer information om budget och kostnader för 2022 redovisas i rapporten *Årsanalys 2022*.

5. Hälsa och skolgång

Hälsa och skolgång är särskilt angelägna områden för placerade barns liv och utveckling. Forskning visar att det finns brister avseende dessa områden för placerade barn⁵. Som grupp betraktat har de sämre fysisk och psykisk hälsa än andra barn. Skolgången är den främsta skyddsfaktorn med stor betydelse för en mängd livsvillkor på både kort och lång sikt.

Socialtjänsten ska särskilt noga följa det placerade barnets hälsa och skolgång. Samverkan i förhållande till de placerade barnens hälsa och skolgång är viktig genom hela vårdkedjan; inför, under och efter placeringen.

Hälsa

Socialtjänsten ansvar i förhållande till placerade barns hälsa

Varje barn och ung person i åldern 0–20 år som vårdas utanför det egna hemmet har inför en placering rätt till en hälsoundersökning. Socialnämnden är skyldig att underrätta hälso- och sjukvården om att ett barn ska placeras och därmed har behov av en hälsoundersökning. Hälso- och sjukvården är skyldiga att erbjuda dessa barn en hälsoundersökning⁶. I hälsoundersökningen ingår även tandstatus, men denna behöver socialtjänsten begära separat av tandläkare då den inte utförs av barnkliniken.

I Region Skåne finns upprättade rutiner och stöddokument för samverkan mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården kring hälsoundersökningar. Region Skåne har sedan 2021 ett vårdprogram för hälsoundersökningar.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens kärnprocess för barn och unga informerar om aktuella rutiner och länkar till Region Skånes informationssida. Information om hälsoundersökningar ingår i förvaltningens kompetensutveckling för nyanställda.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har kontinuerliga samverkansmöten med representanter från hälso- och sjukvården för att följa upp och förbättra samverkan och gemensamma rutiner.

---

⁵ Hjern, A. & Vinnerljung, B. (2002) "Healthcare for children in foster and residential care" i Acta Paediatrica 91: 153-154, Vinnerljung, B., Hjern, A. & Lindblad, F. (2006) "Suicide attempts and severe psychiatric morbidity among former child welfare clients, a national cohort study" i Journal of Child Psychology and Psychiatry 47:7 pp 723-733.

⁶ [Regionalt vårdprogram \(skane.se\)](https://www.skane.se/regionalt-vardprogram)

Familjehemsplacerade barn

Av verksamhetsuppföljningen som omfattar 399 barn framkommer att närmare 90 procent av barnen har fått en hälsoundersökning och en undersökning av sin tandstatus, vilket är ungefär lika många som föregående år. En förbättring av andelen barn som undersökts såväl kring hälsa som kognitiv förmåga har skett under de senaste åren.

Ungefär hälften av barnen har haft behov av åtgärder kring sin hälsa. Psykiska hälsoproblem framkommer något oftare än fysiska.

Institutionsplacerade barn

För samtliga uppgifter gäller att antalet barn och unga i verksamhetsuppföljningen är för litet för att slutsatser ska kunna dras för hela målgruppen. Styrkort som verktyg begränsar tillförlitligheten i uppgifterna.

Av de 46 barn och unga som utgör underlaget för verksamhetsuppföljning har tre fjärdedelar antingen remitterats till eller fått en hälsoundersökning. Ungefär en tredjedel har haft behov av åtgärder för sin hälsa. Barnets hälsobehov har i de flesta ärenden följts upp under placeringen. Uppföljningen omfattar om samordnad individuell plan (SIP) har upprättats. Verksamheten bedömer att SIP-möten äger rum i en stor andel av placeringarna men i uppföljningen av styrkortet framkommer att planer upprättats i ett fåtal av de ärenden som ingår i underlaget.

Det finns en del försvårande omständigheter kring institutionsplaceringar. De är oftare kortvariga och en undersökning hinner inte alltid genomföras innan placeringen avslutas. Många ungdomar som placeras på HVB har redan konstaterade behov av hälso- och sjukvård, samt redan pågående kontakter och omfattande åtgärder. Placering sker oftare på andra orter än Malmö och samverkan med hälso- och sjukvården försvåras av såväl avstånden som att rutiner och förutsättningar varierar i landets regioner.

Det finns behov av fortsatt arbete med att implementera rutinerna för hälsoundersökningar inklusive tandvårdsundersökning.

Skolgång

Socialtjänstens ansvar i förhållande till placerade barns skola

Barnets måluppfyllelse är skolans ansvar medan socialtjänsten ska verka för att barnens behov tillgodoses och att förutsättningar finns för att främja en fungerade skolgång. Innan barn placeras har många av dem levt under svåra förhållanden som ofta haft en negativ påverkan på deras skolresultat.

Skolan gör en pedagogisk bedömning och en bedömning av barnets måluppfyllelse. De barn som inte når målen kan behöva en kognitiv bedömning av skolan. Socialtjänsten ska efterfråga information om resultat av bedömningar eller utredningar för att kunna följa barnets behov. Om barnet behöver byta skola ska socialtjänsten bevaka att det sker utan avbrott samt att pedagogisk överlämning görs.

Samverkan kring familjehemsplacerade barns skolgång sker huvudsakligen genom Skolfam som är en evidensbaserad insats för att stödja familjehemsplacerade barns skolgång.

För institutionsplacerade barn sker samverkan mellan socialtjänst, skola och institution i enlighet med de förvaltningsövergripande rutinerna om samverkan för en obruten skolgång.⁷

Eftersom skolan har huvudansvaret för barnens skolresultat är det inte möjligt att dra slutsatser om socialtjänstens insatser enbart baserat på barnens skolresultat. Hur länge barnet varit placerat och fått tillgång till stöd från exempelvis Skolfam är några faktorer som påverkar.

Familjehemsplacerade barn

Av verksamhetsuppföljningen framkommer att nästan 60 % av de familjehemsplacerade barnen som ingått i underlaget nått målen i skolan 2022, vilket är något högre än 2021 då det var hälften av barnen.

Förvaltningen följer Skolfams resultat vad gäller barnens gymnasiebehörighet.

Under 2020–2022 har 28 barn med Skolfam-insats gått ut årskurs nio, sexton flickor och tolv pojkar. 20 barn har nått gymnasiebehörighet efter årskurs nio, alltså 71 % av barnen med Skolfam-insats. Resultaten ligger i linje med nationella siffror för Skolfam för 2022 där 75 procent av barnen fått gymnasiebehörighet direkt och 82 procent efter ett kompletterande år.⁸

Det bör uppmärksammas att då det är ett relativt litet antal barn som ingår i underlaget har en individs resultat stor påverkan på statistiken. Även barn som inte nått gymnasiebehörighet kan ha gjort stora framsteg som har stor betydelse för dem.

Nämnden arbetar med att säkerställa att pojkar och flickor i lika stor utsträckning får tillgång till Skolfam. Pojkar utgör en större andel av de familjehemsplacerade barnen och därmed också av målgruppen för insatsen. Skillnaden mellan könen har jämnats ut de senaste åren.

---

⁷ [Skolgång för barn som placeras | Komin \(omniacloud.net\)](#)

⁸ [Skolfam - Skolsatsning inom familjehemsvården - Stiftelsen Allmänna Barnhuset \(allmannabarnhuset.se\)](#)

Institutionsplacerade barn

Antalet barn och unga i underlaget från verksamhetsuppföljningen är för litet för att det ska vara möjligt att dra några slutsatser för hela målgruppen. I 43 % av fallen har information om måluppfyllelse i skolan inte noterats i styrkortet. Verksamhetens bedömning är att barnets skolgång i de flesta fall följts upp under placeringen.

Av samma skäl som i frågan om hälsoundersökningarna finns det försvårande omständigheter kring skolgången vid institutionsplacering. Placeringen behöver oftare ske på annan ort vilket medför ett avbrott i skolgången på barnets hemskola. Skolgången kan i vissa fall tillgodoses på institutionen, i andra fall av en skola på orten där institutionen ligger. Institutionsplaceringar är som regel mer kortvariga vilket medför utmaningar vad gäller att skapa stabilitet kring skolgången.

En uppföljning 2021 i berörda verksamheter inom förvaltningen har visat att rutinerna kring samverkan för obruten skolgång 2021 överlag har varit kända och att de i huvudsak har följts i de fall där de var tillämpliga. Det har också visat sig finnas svårigheter att följa rutinen vid placeringar utanför Malmö och dess närkommuner och det främst vad gäller frågor om ansvarsfördelning. Grundskoleförvaltningen ansvarar för att anvisa en plats för en ungdom som har varit placerad. Deras placeringsenhet har periodvis haft handläggningstider vilket inneburit ett glapp i skolgången för vissa ungdomar. Under 2022 har förvaltningen tillsammans med grundskoleförvaltningen genomfört förbättringar av rutinerna som stödjer arbetet. Dessa kommer att implementeras under 2023. Det finns kontinuerliga behov av att förtydliga rutinerna samt att se över vilket stöd som medarbetarna behöver för att följa dem. Detta har även uppmärksammats i den interna revisionen som gjorts under året. Revisionens granskning beskrivs närmare i ett avsnitt längre fram

6. Sammanbrott i vården

Sammanbrott innebär att en placering oplanerat avbryts och att barnet eller den unge omplaceras i annan dygnsvård. Sammanbrott ingår i verksamhetsuppföljningen av familjehemsplaceringar.

God information och kontinuerlig kontakt mellan socialtjänsten, barnet, biologiskt nätverk och familjehem eller institution är en förutsättning för en bra placering. Barnets delaktighet och upplevelse av sammanhang motverkar sammanbrott och avbrott i vården.

Stabilitet och kontinuitet i vården är lika viktigt för barn som placeras på institution. Oplanerade förändringar eller avbrott förekommer även bland institutionsplaceringar. Det finns behov av att tydliggöra begreppet sammanbrott och öka kunskaperna om hur man förebygger dem i förhållande till denna placeringsform.

Den sammanslagna uppföljningen av sammanbrott omfattar faktorer av betydelse för vårdens kontinuitet och stabilitet. Verksamhetsuppföljning av institutionsplaceringar omfattar också några av dessa, exempelvis mötesfrekvens och nätverksarbete.

Familjehemsplaceringar

I verksamhetsuppföljningen för 2022 har 25 fall rapporterats in som sammanbrott i vården. Antalet rapporterade sammanbrott som följs av annan dygnsvård har minskat med ungefär hälften från jämförelsevis höga nivåer 2017–2018 då drygt 50 sammanbrott rapporterades in i verksamhetsuppföljningen varje år. En sammanfattning av resultaten baserat på de 25 inrapporterade fallen visar att:

- ☞ Drygt hälften har varit pojkar.
- ☞ En tredjedel har varit placerade tidigare.
- ☞ De flesta har blivit placerade i sitt nuvarande familjehem under 2020–2022
- ☞ I hälften fallen har familjehemmet eller familjehemmet i samråd socialtjänsten tagit initiativ till att bryta placeringen.
- ☞ Två tredjedelar av barnen har haft mer än en handläggare sedan placering i hemmet där sammanbrottet skedde.
- ☞ Ca en tredjedel har flyttat till institution (HVB eller SIS) efter sammanbrott och ungefär hälften till annat jour- eller familjehem.

Orsaker till sammanbrott

I uppföljningen anges orsak till sammanbrott. I ungefär hälften av de 25 inrapporterade fallen har sammanbrottet bedömts bero på familjehemmets bristande resurser. I en tredjedel har orsaken bedömts vara barnets beteende. I resterande fall rapporteras olika orsaker som inte går att sammanställa till en kategori.

I hälften av fallen har det skett förändringar i familjehemmet som bedömts påverka placeringen, exempelvis separation, flytt, sjukdom och andra förändringar.

Sammanbrott sker oftare i så kallade främmande familjehem – det vill säga familjehem som barnet inte har en relation till innan placeringen.

Kontinuitet i kontakten med handläggare

Mötesfrekvensen har betydelse för barnets tillit till sin handläggare, uppföljning, insyn och kvalitetssäkring av vården och har en stabiliserande effekt på placeringen.

Majoriteten av barnen som varit med om ett sammanbrott har träffat sin socialsekreterare fyra gånger eller fler under året.

Två tredjedelar av barnen som varit med om ett sammanbrott har haft två barnsekreterare eller fler. Med tanke på att placeringen ofta enbart pågått under ett till två år behöver den höga

andelen som bytt handläggare uppmärksammas. Återkommande byte av handläggare påverkar sannolikt det placerade barnets upplevelse av vården och kan ha betydelse när det gäller risken för sammanbrott.

Institutionsplaceringar

Det saknas uppgifter om antal sammanbrott i institutionsplaceringar, då det inte genomförts någon verksamhetsuppföljning kring området. Förvaltningen har påbörjat ett arbete för att i verksamhetssystemet kunna följa upp avslutsorsaker vilket bedöms kunna införas 2023. Den sammanslagna uppföljningen ska användas både för verksamhetsutveckling och som underlag för rapportering till nämnden

I verksamhetssystemet registreras för närvarande avslutade institutionsplaceringar med någon av följande avslutsorsaker; *fullföljd*, *ej fullföljd*, *övriga orsaker* samt *avliden*. Vad som avses med en fullföljd respektive ej fullföljd placering är inte tydligt definierat och det kan tolkas olika av handläggarna.

Avslutsorsaken *ej fullföljd* kan antas ange att placeringens avslut i något avseende avbrutits tidigare än vad som varit planerat. Resultaten vad gäller ej fullföljda placeringar kan inte antas motsvara antal sammanbrott, enligt den vedertagna definitionen.

Andelen av de placerade barnen som fullföljde placeringen var 55 % år 2022 vilket är lite lägre än föregående år.

7. Barns åsikter och delaktighet

Barns delaktighet i sin egen vård är nödvändig för att socialtjänsten ska kunna få den kunskap om barnet som behövs för att kunna bidra med rätt stöd.

Vårdanalys har i sin rapport *Fatta läget*⁹ belyst att en ändamålsenlig uppföljning av individer och verksamheter behöver inkludera uppgifter om individernas problem och behov, insatser och resultat.

Barn från 13 år har varit målgrupp för SKR:s nationella brukarundersökning, som omfattat barn i utredning, öppenvård samt placering. Barn och unga i förvaltningens egna HVB och stödboende har getts möjlighet att svara men inte de som är externt placerade. Av anonymitetsskäl redovisas resultat uppdelat på kön enbart om det finns minst fem svar från såväl pojkar som flickor varför könsuppdelade resultat för institutionsenkäten saknas.

---

⁹ [Fatta läget | Vård- och omsorgsanalys \(vardanalys.se\)](#)

Svarsfrekvensen har 2022 varit högre för familjehemsplacerade barn jämfört med 2021 och lägre för barn och unga placerade på HVB och stödboende. 45 barn och unga har svarat på familjehemsenkäten, 14 på HVB-enkäten och 16 på enkäten för stödboende. En sammanfattning av de placerade barnens synpunkter visar att:

- På frågor om trivsel, trygghet och stöd har familjehemsplacerade barn svarat att de är mindre nöjda 2022, än 2021.
- Familjehemsplacerade flickor är mindre nöjda med dessa områden än pojkarna.
- Ungdomar på institution är mer nöjda 2022 jämfört med 2021.
- Ungdomar på institution är nöjda med stödet de får kring skolgång och hälso- och sjukvård. Det finns i hög grad någon vuxen att prata med när de behöver.
- Ungdomarna trivs i stödboende, pojkar i lite högre grad än flickor
- Ungdomar på stödboende, både pojkar och flickor är nöjda med stödet de får för att planera sin framtid

Förvaltningen uppmärksammar att de familjehemsplacerade barnen är lite mindre nöjda och kommer att arbeta med att identifiera orsaker och åtgärder.

Det som framkommer i brukarundersökningen går i linje med resultaten från andra undersökningar. IVO:s nationella enkätundersökning med barn och unga placerade på institution eller i stödboende under 2021¹⁰ har visat att de flesta har känt sig trygga och tyckt att de får god vård och behandling. Barn och unga i stödboende har varit mer nöjda än de som varit placerade på HVB eller SIS särskilda ungdomshem. Flickorna är mindre nöjda och känner sig mer otrygga än pojkarna, särskilt vid placering på SIS.

Att vårdas utanför hemmet är alltid en ingripande åtgärd, men institution som vårdform ger inte samma hemliknande miljö som andra placeringsformer. Dessa barn är som regel äldre än de som placeras i familjehem, vilket ger ett större behov av självständighet. De har också i högre utsträckning en egen problematik vilket kan försvåra relationer och samarbete.

---

¹⁰ <https://www.ivo.se/globalassets/dokument/publicerat/rapporter/rapporter-2022/ivo-vhis-2021.pdf>

8. Systematiskt kvalitetsarbete 2022

Intern kontroll

Under 2022 har tre granskningar genomförts som har koppling till området barn i samhällsvård. Resultaten har rapporterats i *Uppföljning av intern kontroll 2022*.¹¹

Den första granskningen har rört rutinen och processbeskrivning för köp av vård och/eller boende.

Granskningen har syftat till att säkerställa avtalstrohet gentemot förvaltningens avtal samt Skånes Kommuners avtal gällande vård och/eller boende.

Sedan hösten 2022 finns en avtalsgrupp i förvaltningen som stöttar handläggare och chefer vid direktupphandlingar av extern vård. Avtalsgruppen avlastar verksamheten och säkerställer att upphandlingen utförs på ett korrekt sätt. Ur barnens perspektiv innebär en korrekt avtalshantering ökad rättssäkerhet och att rätt krav ställs på vårdgivarna vad gäller bland annat kvaliteten i vården.

Granskningen har lett till att kunskapshöjande insatser kommer att genomföras. Möjligheten att erbjuda en samlad kompetensinsats kring rutiner, avtal, ramavtal och avrop vid introduktionen av nyanställda kommer att undersökas. Förvaltningen planerar för en förnyad granskning i internkontrollplan 2023. Den granskningen kommer att omfatta en längre period och en större del av det arbetssätt som beskrivs i förvaltningens rutin för placering av brukare i behov av vård och/eller boende.

Den andra granskningen har kontrollerat om utdrag ur belastningsregistret begärs i samband med rekrytering av personal. Lagen (2007:171) om *registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn*, är aktuell när förvaltningen rekryterar personal till HVB och stödboende.

Granskningen visade att förvaltningen behöver rutiner för kontroll av utdrag ur belastningsregistret vid rekrytering som även omfattar den administrativa hanteringen av kontrollerna. När rutiner är klara och implementerade föreslås att en förnyad granskning av följsamheten görs.

Den tredje granskningen är kommunövergripande och syftar till att granska nämnders och bolags arbete för att säkerställa respekten för, skyddet av och främjandet av barnets rättigheter, i enlighet med barnkonventionen, i sina verksamheter. Granskningen har lett till att flera åtgärder som har varit planerade sedan tidigare har kommit igång. Nämndens verksamheter har sedan en tid ett

---

¹¹ ASN-2022- 14481

pågående arbete för att dels stärka barnets rätt till delaktighet, dels stärka arbetet med prövning av barnets bästa.

Ett långsiktigt arbete för att integrera rättighetsområdena, däribland barnets rättigheter, i ordinarie processer såsom styrning och ledning, har pågått under året och fortsätter under 2023. Ansvar för förbättringsåtgärderna delas mellan ledningsgrupper, stödfunktioner inom både stab och verksamhet samt medarbetare inom förvaltningen som har ett särskilt uppdrag för arbetet med barnets rättigheter.

Avvikelser och lex Sarah-utredningar

Nedan följer en sammanfattning av de synpunkter och avvikelser som inkommit och som berör barn i samhällsvård, antingen direkt i insats, i handläggningen av dess ärende eller i handläggningen avseende uppdragstagare såsom jourhem och familjehem. Mer information om förvaltningens systematiska kvalitetsarbete 2022 finns i rapporten *Kvalitetsberättelse 2022*.¹²

Omkring 80 rapporter har inkommit, av dessa har 20 bedömts vara händelser som har utretts enligt bestämmelserna om Lex Sarah. Övriga har bedömts vara kvalitetsavvikelser.

Den största delen av rapporterna har handlat om rättssäkerhet och myndighetsutövning. Det har till exempelvis rört felaktiga eller bristande registreringar i verksamhetssystem eller att tidsfrister i handläggningen har missats eller blivit försenade. Några har rört att barn har varit placerade för lång tid i jourhem och några av handlat om brister i samordning inom förvaltningens verksamheter.

18 rapporter handlar om utförandet av insatser, till exempel att det varit svårt att finna alternativ vid placering och hantering av medicin på HVB. Tio rapporter rör hantering av personuppgifter

Externa synpunkter

25 externa synpunkter har inkommit gällande barn i samhällsvård. Synpunkterna rör i huvudsak handläggning och beslutsfattande samt utförande av insatser där de klagande är missnöjda med familjehem, jourhem och HVB. Av de externa klagomålen kommer ca fem från ungdomar som varit placerade.

Vidtagna åtgärder

- ∞ Information till enskilda brukare.
- ∞ Information till medarbetare – enskilt eller i arbetsgrupp.
- ∞ Uppdatering/implementering av rutiner.

---

¹²ASN-2023-941

∞ Inrättande av jourhemssektion

Egenkontroller

Förvaltningen har inte genomfört några systematiska egenkontroller inom området, utöver de verksamhetsuppföljningar som beskrivs i denna uppföljningsrapport.

9. Intern revision

Revisionskontoret har under våren 2022 genomfört en granskning av arbetsmarknads- och socialnämndens arbete med placerade barn och unga på HVB.¹³ Revisionen har granskat handläggning inför och under placering, rätt till utbildning, upphandling och fakturahantering samt den övergripande uppföljningen.

Sammanfattningsvis har granskningen visat att det i huvudsak bedrivs en ändamålsenlig handläggning inför och under placering av HVB. De placerade barnens rätt till utbildning tillgodoses inte alltid på grund av brister i samverkan mellan arbetsmarknads- och socialförvaltningen och grundskoleförvaltningen. I revisionsrapporten ges rekommendationer till både arbetsmarknads- och socialnämnden och grundskolenämnden.

Nämnden har i sitt svar till revisionen redogjort för en rad åtgärder som pågår och som kommer att fortsätta för att säkerställa att barn och unga som placeras på HVB får en god vård. Till exempel arbetar förvaltningen tillsammans med grundskoleförvaltningen för att förbättra samverkan och rutinerna kring obruten skolgång.

Revisionen bedömer att det inte finns en helt tillräcklig kontroll av köp av extern HVB-plats. Det bedöms finnas en i huvudsak tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi avseende placerade barn och unga på HVB. Revisionen lyfter fram att nämnden bör utveckla riskanalysen och ytterligare stärka arbetet med kontroller inom området.

Vidare har förvaltningen har förstärkt stödet kring upphandling och avtal under 2022. En så kallad avtalsfunktion inrättats under 2022 som ger stöd kring upphandling och avtal till samtliga berörda verksamheter. Inom enhet ungdom finns placeringssamordnare som stöttar verksamheten vid planerade placeringar.

---

¹³ ASN-2022-10571

10. Utvecklingsarbete 2022

I uppföljningen av barn och unga i samhällsvård 2021 har utvecklingsområden för 2022 redovisats. En sammanfattning av utvecklingsarbetets resultat redovisas nedan.

Jourhemsplaceringar

Särskilda utvecklingsområden för jourhemsplaceringar har inte redovisats i förra årets uppföljningsrapport.

Som nämnts ovan har förvaltningen sedan förra året påbörjat en fördjupad verksamhetsuppföljning av jourhemsplaceringar genom enkäter till handläggarna.

Familjehemsplaceringar

- **Fortsätta öka tillgången till Skolfam.**
Fler barn i åldrarna sex till 15 år som är placerade i familjehem har fått tillgång till insatsen *Skolfam*. 2022 hade 151 barn insats via Skolfam, 2021 var det 131 barn.
- **Vidareutveckla interna stödinsatser till placerade barn och unga.**
Ett samarbete pågår mellan familjehemsvården och förvaltningens öppenvård för att hitta möjligheter till mer stöd som riktar sig till placerade barn.
- **Vidareutveckla interna stödinsatser till placerade barns föräldrar.**
Stödinsatsen Föräldrastöttnen har resursförstärkts under året med ytterligare en person. Stödet som erbjuds till jour- och familjehemsplacerade barn och deras föräldrar på Umgåsen har utvecklats.
- **Stärka samarbetet med nätverket med metoden *Signs of safety*.**
Grund- och fördjupningsutbildning i metoden har fortsatt för handläggare. Ett återkommande forum för metodstöd har implementerats där handläggarna regelbundet kan få stöd.

Institutions- och stödboendeplaceringar

- **Stärka stödet vid upphandling och placering på institution**
Förvaltningen har stärkt stödet kring processen för placeringar på institution, genom funktioner som stödjer och samordnar matchning samt hanteringen av avtal med externa leverantörer.
- **Förbättra verksamheten på de egna institutionerna och stödboenden**

Förvaltningen har under året startat en förstärkt öppenvårdsinsats, Klivet. Verksamheten erbjuder öppenvårdsinsatser till barn och unga som är placerade i förvaltningens HVB och stödboende och som har tillfälliga behov av förstärkt öppenvårdsinsats. Man har arbetat och kommer att arbeta med att utveckla stödboende både genom att utöka och förbättra så att verksamheten kan bli en del i vårdkedja för fler ungdomar.

- **Aktivt uppmärksamma behoven hos barn i samhällsvård i relevanta forum och sammanhang där samverkan sker med Region Skåne**
Förvaltningen deltar i regelbundna träffar med representanter för Region Skåne där hälsoundersökningar inför placeringar är fokus.
- **Arbeta för en systematisk sammanslagen verksamhetsuppföljning för ökad kunskap - utveckla den egna verksamheten och motverka sammanbrott**
Förutsättningar har skapats för att införa avslutsorsaker i verksamhetssystemet vilket kommer att införas 2023.

11. Utvecklingsarbete 2023

Förvaltningen fortsätter att förbättra verksamheten på de egna institutionerna och stödboendena. Det befintliga stödboendet har plats för 70 barn och unga. Under 2023 kommer förvaltningen att starta upp ytterligare ett stödboende i intern regi. Barn och unga 16–20 år som är placerade i stödboende i extern regi ska kunna få behovet tillgodosett i intern regi. De som är placerade på institution ska kunna få en efterföljande vård i förvaltningens stödboenden som en del i en vårdkedja. Tiden på institution ska vara så kort som möjligt.

Förvaltningen driver tre HVB i egen regi, ett har målgruppen ensamkommande barn och de två andra har målgruppen barn och unga som har social problematik. Under 2023 kommer förvaltningen att göra en översyn över inriktning, målgrupp och metoder. Målet med översynen är att i högre grad tillgodose barn och ungas behov av vård på HVB i intern regi.

Under 2023 kommer en pilotverksamhet att genomföras där implementeringen av metoden Signs of safety kommer att förstärkas. De delar av verksamheten som barnet kommer i kontakt med vid förvaltningen kommer att vara delaktiga i piloten; från mottagningsfunktion, till utredningsenhet och familjehemsenhet.

Förvaltningen fortsätter att genomföra och förbättra utbildningarna till familjehem. Likaså kommer stödet till familjehem att utvecklas genom de olika former av stöd som ges genom grupphandledning, beredskapstelefon och mentorsfamiljer.

Uppföljningen av familjehemsplaceringar visar att många av barnen har behov av åtgärder för sin psykiska hälsa. Detsamma kan antas gälla för institutionsplaceringar, baserat på den kunskap som

finns hos exempelvis Socialstyrelsen.¹⁴ Väntetiderna till barn- och ungdomspsykiatrins insatser är långa. Väntetiden är som regel flera månader även till en hälsoundersökning för att klarlägga barnets grundläggande hälsobehov.

Förutom att verka för att det individuella barnets behov tillgodoses behöver förvaltningen aktivt uppmärksamma behoven hos barn i samhällsvård i relevanta forum och sammanhang där samverkan sker med Region Skåne, exempelvis inom ramen för hälso- och sjukvårdsavtalet samt i den pågående omställningen till god och nära vård.¹⁵

Arbetet med att förtydliga rutiner och ge socialsekreterarna rätt stöd i att använda dem är centralt och fortsätter under 2023. Detta är särskilt viktigt eftersom personalomsättningen är hög och många medarbetare har arbetat relativt kort tid i rollen som socialsekreterare.

Förvaltningen fortsätter att utveckla verksamhetsuppföljningen av barn som är placerade, vilket är ett långsiktigt arbete som kommer att ta tid. Att säkerställa genomförandet av den nationella brukarundersökningen, och vid behov kompletterande brukarundersökningar, är en viktig del i detta. Uppföljningarna syftar till att öka kunskaperna om barnens vård och om förbättringsbehov i verksamheten.

---

¹⁴ [Skolgång och hälsa - Kunskapsguiden](#)

¹⁵ [Om god och nära vård - Kunskapsguiden](#)